

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Β' Λυκείου

ΟΝΟΜΑ:

Βαθμός

ΗΜ/ΝΙΑ: Κυριακή, 13 / 10 / 2024

ΤΜΗΜΑ:

☺

%

Διδαγμένο Κείμενο • Εισαγωγή: Φιλοσοφικός λόγος

(30 μονάδες)

Α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις και δίπλα σε αυτόν, τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**, ανάλογα προς το περιεχόμενό τους.

Μονάδες 30

- Όταν ο Αριστοτέλης πέθανε στη Χαλκίδα ήταν –σύμφωνα με τις αρχαίες πηγές μας– «τριῶν που καὶ ἑξήκοντα ἐτῶν».
- Ο πατέρας του Αριστοτέλη λεγόταν Νικόμαχος και ήταν γιατρός στην αυλή του βασιλιά της Μακεδονίας, Αμύντα του Γ'.
- Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Αθήνα στα 367 π.Χ. για να σπουδάσει στην Ακαδημία, τη σχολή του Πλάτωνα.
- Τον Πλάτωνα ο Αριστοτέλης δεν τον βρήκε όταν έφτασε στην Αθήνα · ο μεγάλος δάσκαλος είχε πριν από λίγο αναχωρήσει για το τρίτο του ταξίδι στη Σικελία.
- Ένας λόγιος τον οποίο είχε την τύχη να συναντήσει ο Αριστοτέλης στην Ακαδημία, όταν ήρθε να σπουδάσει σ' αυτήν, ήταν ο Εύδοξος από την Κνίδα.
- Στην αρχαιότητα υπήρχε το ανέκδοτο ότι ο Πλάτωνας έδωσε στον Αριστοτέλη το παρανόμι "ο Νους", ο Νους της σχολής δηλαδή.
- Εγκαταστημένος στη Μακεδονία (το 343/2 π.Χ.) ο Αριστοτέλης ανέλαβε, με πρόσκληση του βασιλιά Φίλιππου, την αγωγή του Αλέξανδρου, νεαρού διαδόχου του θρόνου.
- Ο Αριστοτέλης επέστρεψε μετά το 335 π.Χ. στην Αθήνα, για να ξαναδιδάξει στην Ακαδημία του Πλάτωνα.
- Δώδεκα χρόνια έζησε ο Αριστοτέλης στην Αθήνα κατά τη δεύτερη περίοδο παραμονής του στην πόλη.
- Στα 323 έφτασε στην Αθήνα η είδηση ότι πέθανε ο Μέγας Αλέξανδρος.
- Την αφορμή για να απαγγελθεί κατηγορία για ασέβεια στην περίπτωση του Αριστοτέλη, τήν πρόσφερε ένα ποίημα που ο φιλόσοφος είχε γράψει για τον αξέχαστο φίλο του Ερμία.
- Ο Αριστοτέλης πέθανε στη Μακεδονία, τον επόμενο χρόνο μετά από την αποχώρησή του από την Αθήνα.
- Ο Αριστοτέλης έφυγε οριστικά από την Αθήνα επειδή δεν ήθελε να δώσει στους Αθηναίους την ευκαιρία «να σφάλουν για δεύτερη φορά σε βάρος της φιλοσοφίας», κάνοντας, προφανώς, έναν υπαινιγμό στη θανατική καταδίκη και στο τέλος του Σωκράτη.
- Ο Ξενοκράτης ίδρυσε σχολή που θα διαφύλαττε και θα πρόβαλλε τις διδασκαλίες του Αριστοτέλη, η οποία πήρε το όνομα *Περίπατος*, ίσως από τον *περίπατον*, τη στεγασμένη στοά του Λυκείου.
- Ο Αριστοτέλης χρησιμοποίησε ομηρικούς στίχους για να κάνει έναν δριμύ υπαινιγμό ενάντια στους συκοφάντες στην Αθήνα.

Αδίδακτο Θέμα

(60 μονάδες)

Ξενοφώντος, Κύρου Παιδεία, 1.2.12 – 1.3.3, Xenophon's opera omnia, vol. 4. Oxford, Clarendon Press
Στα οκτώ βιβλία που αποτελούν το έργο «Κύρου παιδεία» περιγράφεται η ζωή ενός ιδεώδους ηγεμόνα, του βασιλιά Κύρου Β' (6ος αι. π.Χ.), ιδρυτή της περσικής αυτοκρατορίας. Στο απόσπασμα, παρακολουθούμε τον Κύρο να επισκέπτεται για πρώτη φορά τον παππού του, από την πλευρά της μητέρας του Μανδάνης, Αστυάγη, βασιλιά της χώρας των Μήδων και να έρχεται σε επαφή με την εκζήτηση και την πολυτέλεια της μηδικής αυλής.

[οί παῖδες] διαγωνιζόμενοι πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν. [1.2.13] ἐπειδὴν δὲ [οἱ Πέρσαι] τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἶψαν μὲν ἂν οὗτοι πλέον τι γεγονότες ἢ τὰ πενήκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς. [...] Ταῦτα μὲν δὴ κατὰ πάντων Περσῶν ἔχομεν λέγειν · οὐ δ' ἔνεκα ὁ λόγος ὠρμήθη, νῦν λέξομεν τὰς Κύρου πράξεις ἀρξάμενοι ἀπὸ παιδός. [1.3.1] Κῦρος γὰρ μέχρι μὲν δώδεκα ἐτῶν ἢ ὀλίγω πλέον ταύτη τῇ παιδείᾳ ἐπαιδεύθη, καὶ πάντων τῶν ἡλικίων διαφέρων ἐφαίνετο καὶ εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν ἅ δέοι καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα πράττειν. ἐκ δὲ τούτου τοῦ χρόνου μετεπέμψατο Αστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς · ιδεῖν γὰρ ἐπεθύμει, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν καλὸν κάγαθόν εἶναι. ἔρχεται δὲ αὐτῇ τε ἡ Μανδάνη πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸν Κῦρον τὸν υἱὸν ἔχουσα. [1.3.2] ὡς δὲ ἀφίκετο τάχιστα καὶ ἔγνω ὁ Κῦρος τὸν Αστυάγην τῆς μητρὸς πατέρα ὄντα, εὐθύς οἶα δὴ παῖς φύσει φιλόστοργος ὦν ἠσπάζετό τε αὐτὸν ὥσπερ ἂν εἴ τις πάλαι συντεθραμμένος καὶ πάλαι φιλῶν ἀσπάζοιτο, καὶ ὄρῶν δὴ αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφή καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις, ἃ δὴ νόμιμα ἦν ἐν Μήδοις · ταῦτα γὰρ πάντα Μηδικὰ ἐστὶ, καὶ οἱ πορφυροῖ χιτῶνες καὶ οἱ κἀνδυες καὶ οἱ στρεπτοὶ οἱ περὶ τῇ δέρῃ* καὶ τὰ ψέλια τὰ περὶ ταῖς χερσίν*, ἐν Πέρσαις δὲ τοῖς οἴκοι καὶ νῦν ἔτι πολὺ καὶ ἐσθῆτες φαυλότεραι* καὶ δίαται εὐτελέστεραι* · ὄρῶν δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάππου, ἐμβλέπων αὐτῷ ἔλεγεν · ὦ μῆτερ, ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος. ἔρωτώσης δὲ αὐτὸν τῆς μητρὸς πότερος καλλίων αὐτῷ δοκεῖ εἶναι, ὁ πατὴρ ἢ οὗτος, ἀπεκρίνατο ἄρα ὁ Κῦρος · ὦ μῆτερ, Περσῶν μὲν πολὺ κάλλιστος ὁ ἐμὸς πατήρ, Μήδων μέντοι ὅσων ἐώρακα ἐγὼ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπὶ ταῖς θύραις πολὺ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος. [1.3.3] ἀντασπαζόμενος δὲ ὁ πάππος αὐτὸν καὶ στολὴν καλὴν ἐνέδυσσε καὶ στρεπτοῖς καὶ ψελίοις ἐτίμα καὶ ἐκόσμει*, καὶ εἴ ποι ἐξελαύνοι, ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου περιῆγεν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς εἰώθει πορεύεσθαι. ὁ δὲ Κῦρος ἄτε παῖς ὦν καὶ φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἦδετο τῇ στολῇ, καὶ ἵππεύειν μανθάνων ὑπερέχαιρεν [...]

Λεξιλόγιο:

- οἱ στρεπτοὶ οἱ περὶ τῇ δέρῃ: τὰ περιδέραια γύρω ἀπὸ το λαιμό,
- καὶ τὰ ψέλια τὰ περὶ ταῖς χερσίν: τὰ βραχιόλια γύρω ἀπὸ τοὺς καρπούς,
- ἐσθῆτες φαυλότεραι: κατώτερης ποιότητας ἐνδύματα,
- δίαται εὐτελέστεραι: λιτότερος τρόπος ζωῆς,
- καὶ στρεπτοῖς καὶ ψελίοις ἐτίμα καὶ ἐκόσμει: τὸν διακόσμησε με βασιλικά περιδέραια καὶ βραχιόλια.

B. Μετάφραση & Κατανόηση (30 μονάδες)

B1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα του κειμένου, «[...] νῦν λέξομεν τὰς Κύρου πράξεις ἀρξάμενοι ἀπὸ παιδός, ... φιλόστοργος ὦν ἠσπάζετό τε αὐτὸν [...]» (στίχοι 3 - 10). Μονάδες 20

B2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη λέξη **σωστό** ή **λάθος** δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, ανάλογα προς το περιεχόμενο της § 1.3.2 του κειμένου.

α. Ο νεαρός Κύρος, αμέσως μόλις συνάντησε για πρώτη φορά τον παππού του, τον φίλησε σα να τον γνώριζε από καιρό.

β. Ο παππούς του Κύρου εμφανίστηκε, κατά τη μηδική συνήθεια, με βαμμένο το πρόσωπο, πρόσθετα μαλλιά και φορώντας κοσμήματα.

γ. Ο Κύρος θεώρησε ότι ο παππούς του ήταν πολύ ευγενικός («καλός») μαζί του.

Μονάδες 6

B3. Να αναφέρετε τι απάντησε ο Κύρος στην ερώτηση της μητέρας του, «**πότερος**», (μεταξύ του παππού και του πατέρα του), «**καλλίων αὐτῶ δοκεῖ εἶναι**».

Μονάδες 4

Γ. Γραμματική (14 μονάδες)

Γ1. Να εντοπίσετε **δύο (2) πρωτόκλιτα** και **δύο (2) δευτερόκλιτα ουσιαστικά** στο παρακάτω απόσπασμα και να γράψετε την **κλητική του ενικού** για το καθένα από αυτά. Μονάδες 4

— «ὦ μήτερ, Περσῶν μὲν πολὺ κάλλιστος ὁ ἐμὸς πατήρ, Μήδων μέντοι ὄσων ἐώρακα ἐγὼ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπὶ ταῖς θύραις πολὺ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος»:

Γ2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- **οἱ πορφυροῖ:** την **αιτιατική** και των **δύο αριθμών**, του ίδιου γένους του επιθέτου.
- **τῇ παιδείᾳ:** την **ονομαστική ενικού** αριθμού.
- **εἶναι:** τον ίδιο τύπο στον **Μέλλοντα**.
- **ὁ καλός:** την **ονομαστική πληθυντικού**, στο **θηλυκό** γένος του επιθέτου.
- **εἶψαν:** το **β'** ενικό πρόσωπο της **προστακτικής** του Ενεστώτα · το **α'** ενικό πρόσωπο της **οριστικής** του **Παρατατικού** · το **γ'** ενικό πρόσωπο της **οριστικής** του **Μέλλοντα**.

Μονάδες 8

Γ3. «**ὦν** καὶ **φιλόκαλος**»: Να μεταφέρετε τους τύπους στο **θηλυκό** γένος.

Μονάδες 2

Δ. Συντακτικό (16 μονάδες)

Δ1. Να γράψετε τη **συντακτική λειτουργία** των παρακάτω λέξεων του κειμένου:

— **διαγωνιζόμενοι, ἀρξάμενοι, διαφέρων, ἰδεῖν, εἶναι, ἔχουσα, ὄντα, ἐρωτώσης, εἶναι, ὦν.**

Μονάδες 10

Δ2. Να αναγνωρίσετε τα είδη του **ἄν** στο παρακάτω χωρίο:

— «ἐπειδὴ **ἄν** δὲ [οἱ Πέρσαι] τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἶψαν μὲν **ἄν** οὗτοι πλέον τι γεγονότες ἢ τὰ πενήκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς».

Μονάδες 2

Δ3. Να αναγνωρίσετε τη λειτουργία που επιτελεί το **ὡς** στο παρακάτω χωρίο (1 μονάδα). Έπειτα, να αναφέρετε τρεις (3) άλλες χρήσεις του, όποιες εσεις επιθυμείτε (μονάδες 3).

— «ὦ μήτερ, **ὡς** καλός μοι ὁ πάππος!».

Μονάδες 4

Αδίδακτο : Πρόσθετο Θέμα

(10 μονάδες)

Λυκούργου, Κατὰ Λεωκράτους υπόθεσις, extracta: 1-2, 5-6 & 8.

Ο δήμος της Αθήνας είχε εκδώσει ψήφισμα το οποίο όριζε ως ενόχους προδοσίας όσους Αθηναίους θα εγκατέλειπαν την πόλη μετά την ήττα στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.) Ο Λυκούργος, εισηγείται εισαγγελίαν προδοσίας εναντίον του Λεωκράτη, που πρόλαβε να καταφύγει στη Ρόδο κάποιες ώρες πριν από την ψήφισή του, στηρίζοντας το κατηγορητήριο στη γενική αντίληψη για την ορθή συμπεριφορά και τα καθήκοντα ενός πολίτη και πραγματευόμενος το ζήτημα από την ηθική πλευρά του.

[1] εὔχομαι γάρ τῇ Ἀθηνᾶ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τοῖς ἥρωσι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἰδρυμένοις, εἰ μὲν εἰσηγγελκα Λεωκράτη δικαίως καὶ κρίνω τὸν προδόντ' αὐτῶν καὶ τοὺς νεῶς καὶ τὰ ἔδη καὶ τὰ τεμένη ¹ καὶ τὰς ἐν τοῖς νόμοις τιμὰς καὶ θυσίας τὰς ὑπὸ τῶν ὑμετέρων προγόνων παραδεδομένας, [2] ἐμὲ μὲν ἄξιον ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ τῶν Λεωκράτους ἀδικημάτων κατήγορον ποιῆσαι, ὃ καὶ τῷ δήμῳ καὶ τῇ πόλει συμφέρει (...).

⌘

[5] Ἐγὼ δ', ὦ Ἀθηναῖοι, εἰδώς ² Λεωκράτην φυγόντα μὲν τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους, ἐγκαταλιπόντα δὲ τοὺς αὐτοῦ πολίτας, προδεδωκότα δὲ πᾶσαν τὴν ὑμετέραν δύναμιν, ἅπασι δὲ τοῖς γεγραμμένοις ἔνοχον ὄντα, ταύτην τὴν εισαγγελίαν ἐποιησάμην, οὔτε δι' ἔχθραν οὐδεμίαν οὔτε διὰ φιλονικίαν οὐδ' ἠντινοῦν τοῦτον τὸν ἀγῶνα προελόμενος, ἀλλ' αἰσχρὸν εἶναι νομίσας τοῦτον περιορᾶν εἰς τὴν ἀγορᾶν ἐμβάλλοντα καὶ τῶν κοινῶν ἱερῶν μετέχοντα (...).

⌘

[6] Πολίτου γάρ ἐστι δικαίου μὴ διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας εἰς τὰς κοινὰς κρίσεις καθιστάναι τοὺς τὴν πόλιν μηδὲν ἀδικούντας (...). [8] Τί γὰρ χρῆ παθεῖν τὸν (...) ἅπασαν δὲ τὴν χώραν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις παραδόντα;

Λεξιλόγιο: 1. τοὺς νεῶς καὶ τὰ ἔδη καὶ τὰ τεμένη = «τους ναοὺς και τους βωμοὺς και τα ιερά».

2. εἰδώς < μετοχή του ρήματος οἶδα = γνωρίζω.

E1. Να ξαναγράψετε στο τετράδιό σας καθεμιά από τις προτάσεις που ακολουθούν και να συμπληρώσετε το περιεχόμενό της, **επιλέγοντας τη σωστή** από τις προτεινόμενες απαντήσεις:

- Ο Λυκούργος, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην § 5,.....
- είδε σε μια περίπτωση το Λεωκράτη να εγκαταλείπει τους συμπολίτες του.
 - είχε κάποιες προσωπικές διαφορές με το Λεωκράτη.
 - θεωρεί ντροπιαστικό να συμμετέχει ο Λεωκράτης στις θυσίες στην πόλη. Μονάδες 2

E2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές του κειμένου:

- τὴν ἀξίαν τιμωρίαν : τη γενική του πληθυντικού αριθμού.
- τὴν ὑποχείριον χώραν : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού.
- τοῦ δικαίου πολίτου : την κλητική του ενικού αριθμού. Μονάδες 6

E3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για την κάθε λέξη:

- τοὺς νεῶς: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού.
- τοῖς θεοῖς: την κλητική του ενικού αριθμού. Μονάδες 2

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !
ΤΥΧΗΙ ΑΓΑΘΗ - ἔρρωσθε!!!!